

Kur'ân kâinatı okuyor

Zeynep Hanım: “Yasin Sûresinin 40. âyetinde güneşin aya erişemeyeceği, gecenin de gündüzü geçemeyeceği, her birisinin bir yörünge üzerinde yürüdükleri beyan edilir. Başka âyetlerde de gece ile gündüzün birbirini takip ettikleri belirtilir. Bu âyetlerle kutuplardaki altı ay gece ve altı ay gündüz olma durumunu nasıl izah edebiliriz?”

Kur'ân varlıklardan kendi değerleri için değil, Yaraticıları adına bahseder. Yani Kur'ân'ın varlıklara bakış açısında tek cihanşümül değer, Allah'ın onları dilediği gibi yaratmış olmasıdır. Her şey Allah'ın sonsuz ilmini, iradesini, kudretini, hâkimiyetini, hikmetini, hilkatini, tedbir ve tedvirini, yani idareciliğini gösterir. Kur'ân varlıklara kendi adlarına ve kendi hesaplarına bakmaz. Çünkü kendi adlarına varlıklar birer isimden, resimden ve infiâlden; yani yapılan birer eserden ibarettirler. Yapılan eserler de zorunlu olarak “Yapan”ı gösterirler.

Eşsiz bir san'at eseri olan kâinatın müzeyyen, yani tezyin edilmiş bir Kur'ân olduğunu beyan eden Bedüzzaman Hazretleri, Kur'ân-ı Hakîm'in ise büyük kâinât Kur'ân'ının en yüksek bir müfessîri ve en belîğ bir tercümânı olduğunu kaydeder. Saîd Nursî Hazretlerine göre Kur'ân-ı Hakîm şu kâinat sayfalarında ve zamanların yapraklarında kudret kalemiyle yazılan tekvinî âyetleri, yani yaratılışla ilgili âyetleri cinlere ve insanlara ders vermektedir. Kur'ân, her biri birer manidar harf olan varlıklara mânâ-yı harfî nazarıyla bakar. Yani onlara Yaraticıları adına bakar ve öyle de bakılmasını önerir. Bu bakışta, “Ne güzel yapılmış ve ne güzel bir sûrette Sâni'in cemaline delâlet ediyor” ölçüsü hâkimdir.

On İkinci Sözde, meşhur ve san'atkâr bir hâkimin yazdığı harika bir Kur'ân'dan temsil getirilir. Şöyle ki, hâkim her âyet için, işaret ettiği mânâyı göre farklı mücevherler, farklı renkler, kıymettar cevherler kullanır. Farklı hakikatleri, farklı cevherlerle ve farklı renklerle yazar. Öyle süsleyip nakış nakış işler ki, okumayı bilen bilmeyen herkes temasından hayran kalır. Bilhassa ehl-i hakikat mânâlarla mücevherlerin ve tezyinatın uyumu karşısında mest olur.

Sonra o hâkim, yazdığı bu eşsiz Kur'ân'ı bir ecnebî filozofa, bir de Müslüman âlime

vererek her birisine bu harika kitap hakkında birer eser yazmalarını emreder. En güzel esere mükâfat vereceğini taahhüt eder.

Ecnebî filozof yazdığı eserde yazıların renklerinden, renklerin mücevherlere uyumundan, mücevherlerin güzelliğinden, cevherlerin kıymetinden, ayar değerinden ve özelliklerinden, harflerin nakışlarından, mürekkebin kalitesinden, kitabın yazılarının harika oluşundan bahseder.

Âlim ise, kitabın tezyinatıyla, harflerin geçici nakışlarıyla pek meşgul olmaz. Sadece âyetlerin mânâlarıyla uyumlu mücevherler kullanıldığını takdir eder. Fakat âyetlerin mânâlarını yüksek bir anlayış ve kavrayışla okur, anlar ve tefsir eder.

Her ikisi de yazdıkları eseri hâkime sunarlar. Hâkim, yazıların nakışlarıyla ilgilenen, fakat mânâlarına inmeyen filozofun eserini iade eder. Fakat âyetlerin mânâlarını derinliğine tefsir eden eser sahibini ödüllendirir.

Bu temsilin yorumunu Bedüzzaman Hazretleri şöyle yapar: O süslü Kur'ân, bu eşsiz san'atlarla yaratılmış kâinattır. O hâkim, Hakîm-i Ezelî olan Allah'tır. O adamlardan birisi, tabiata ve kâinata sırf nakışları, maddenin özellikleri, güzellikleri ve süslü yapıları için bakan felsefecilerdir. Diğeri ise, kâinata Yaradan hesabına bakan, kâinatta var olan her şeyin ifade ettiği derin mânâyı anlayan, ifade eden ve ders veren, kâinatın gizli yaratılış sırlarını çözen, tabiattan ve varlıklardan hareketle Yaradan'ın eşsiz yaratıcılığını, iradesini, ilmini, hikmetini, kudretini gören ve gösteren Kur'ân'dır.¹

Kur'ân bizi kâinatı okumaya dâvet etmektedir. Kur'ân'ın kâinattan, dünyadan, tabiattan, güneş ve ayın hareketlerinden, insanlar ve cinlerin yaratılışlarından, gece ve gündüzden, hayvanların varlık sebeplerinden, bitkilerin nimet değerinden bahsedışı bütün bunlarda Allah'ın varlığına, birliğine deliller olduğu için, âhiret hayatına ve diğer iman esaslarına açılan muhtelif kapılar ve pencereler bulunduğu içindir.

Binaenaleyh, Kur'ân'ın penceresinden kâinata baktığımızda ister gece ve gündüz ölçüsü yirmi dört saatten ibaret olan sıcak bölgeleri, ister altı ay gece, altı ay gündüz olan kutup bölgelerini değerlendirelim; hepsinde Allah'ın eşsiz gücünü, sonsuz kudretini, sınırsız ilmini ve hadsiz iradesini görmekte gecikmeyiz. Gerisi sadece ayrıntı olur. Cenâb-ı Hak dilerse geceyi ve gündüzü yirmi dört saatte sınırlar, dilerse daha farklı saatlerde tanzim eder. Nitekim dünya dışındaki her bir gezegende gece ile gündüz ölçüsü ve zaman ölçüsü tamamen farklıdır. Hepsi de o sonsuz iradenin ve kudretin eseri olduklarını kâinata ilân etmektedirler.

Dipnot:

1- Sözlər, s. 121.